

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

Αθήνα, 08-04-2024

Α.Π.: 346

Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών
Γενική Γραμματεία Χρηματοπιστωτικού Τομέα &
Διαχείρισης Ιδιωτικού Χρέους
Διεύθυνση Χρηματοοικονομικής Πολιτικής
Υπόψη: κας Ε. Παναγιωτοπούλου, Προϊσταμένης της Διεύθυνσης
Τμήμα Α'

Θέμα: Απάντηση στην «Ερώτηση 4039/29-3-2024»
(που κατέθεσε ομάδα βουλευτών της «Νίκης»)

Σε απάντηση της με Α.Π. 47863 ΕΞ 2024/ΥΠΟΙΚ 02/04/2024 επιστολής σας, σχετικά με την εν θέματι Ερώτηση που κατέθεσε ομάδα βουλευτών της «Νίκης», θα θέλαμε να σας ενημερώσουμε για τα ακόλουθα:

- Η ανακεφαλαιοποίηση των τεσσάρων σημαντικών τραπεζών και η εξυγίανση λιγότερων σημαντικών τραπεζών με την πλήρη προστασία των καταθέσεων όχι μόνο διασφάλισε την χρηματοπιστωτική σταθερότητα κατά τη διάρκεια της πολυετούς δημοσιονομικής και οικονομικής κρίσης, αλλά συνέβαλλε και αποφασιστικά στην επιστροφή της Ελλάδας σε διατηρήσιμους ρυθμούς οικονομικής ανάπτυξης. Η διαδικασία αυτή απαίτησε μεν δημόσιους πόρους, αλλά διασφάλισε την προστασία των καταθέσεων πολλαπλάσιου ύψους και απέτρεψε την πλήρη κατάρρευση της οικονομίας και της κοινωνίας. Μια προσεκτική αποτίμηση του κόστους της ανακεφαλαιοποίησης και της αναδιάρθρωσης του τραπεζικού τομέα σε σύγκριση με τα οφέλη που αποκόμισε το Ελληνικό Δημόσιο, λαμβάνοντας υπόψη την εθελοντική αναδιάρθρωση του ελληνικού δημόσιου χρέους (Private Sector Involvement) δείχνει ότι ο Έλληνας φορολογούμενος έχει συνολικά μέχρι τώρα ωφεληθεί,
- Η επιβολή έκτακτου φόρου ή έκτακτης εισφοράς στο εγχώριο τραπεζικό σύστημα, όπως έπραξαν κάποιες χώρες στην Ε.Ε., εκτιμούμε ότι θα είχε μεν θετική επίπτωση στα δημοσιονομικά μεγέθη, αλλά θα είχε και αντίστοιχη αρνητική επίπτωση στην κερδοφορία και άρα στην κεφαλαιακή επάρκεια των τραπεζών. Ταυτόχρονα, θα επηρέαζε αρνητικά τη διαδικασία αποεπένδυσης του ΤΧΣ από την Εθνική Τράπεζα, καθώς και την πρόσβαση των ελληνικών τραπεζών στις αγορές, σε μία περίοδο όπου προσπαθούν να ανακτήσουν την επενδυτική βαθμίδα και να ενισχύσουν περαιτέρω την κεφαλαιακή τους επάρκεια.

- Με στοιχεία Δεκεμβρίου 2023, οι ελληνικές τράπεζες διαθέτουν μέσο Δείκτη Κεφαλαιακής Επάρκειας που ανέρχεται σε 18,7% και βρίσκεται σε επίπεδα αρκετά άνω των ελάχιστων εποπτικών ορίων. Στο πλαίσιο των επιχειρηματικών τους πλάνων, οι τράπεζες σκοπεύουν να ενισχύσουν περαιτέρω την κεφαλαιακή τους επάρκεια μέσω της κερδοφορίας και της έκδοσης κεφαλαιακών μέσων, ώστε να είναι σε θέση να μπορούν να απορροφήσουν ενδεχόμενους κλυδωνισμούς από την υλοποίηση ενός δυσμενούς σεναρίου αλλά και να επιτελέσουν επιτυχώς το διαμεσολαβητικό τους ρόλο.
- Όπως είχαμε αναφέρει σε απάντησή μας σε προηγούμενες ερωτήσεις Βουλευτών, τα επιτόκια δανείων και καταθέσεων που προσφέρουν οι ελληνικές τράπεζες στους πελάτες τους εξαρτώνται από την τιμολογιακή πολιτική του εκάστοτε ιδρύματος, η οποία επηρεάζεται -μεταξύ άλλων- από τις αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας για τη Νομισματική Πολιτική. Ενέργειες που στοχεύουν στην ενίσχυση του ανταγωνισμού στο χρηματοπιστωτικό σύστημα (όπως η σύσταση 5^{ου} πόλου στο εγχώριο τραπεζικό σύστημα) και στην παροχή εναλλακτικών επενδυτικών επιλογών, αναμένεται να έχουν επίπτωση στο ύψος των επιτοκίων δανείων και καταθέσεων που προσφέρουν οι ελληνικές τράπεζες καθώς και στο ύψος των προμηθειών.

Πάντως, από τα διαθέσιμα στοιχεία προκύπτει ότι οι ελληνικές τράπεζες μετακύλησαν μέρος μόνο της αύξησης των βασικών επιτοκίων της ΕΚΤ στους δανειολήπτες. Αντίστοιχα συμπεράσματα εξάγονται από την μελέτη των επιτοκίων για τα νέα δάνεια προς μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις και νοικοκυριά, ενώ επισημαίνεται ότι σε σύγκριση με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο, η άνοδος των ονομαστικών επιτοκίων δανεισμού στην Ελλάδα ήταν ηπιότερη τόσο για τις μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις όσο και για τα νοικοκυριά. Αξίζει να σημειωθεί και το «πάγωμα» των επιτοκίων στα στεγαστικά δάνεια που είχε τεθεί σε ισχύ τον περασμένο Μάιο 2023 και παρατάθηκε μέχρι τον Μάιο του 2025, διατηρώντας ένα επίπεδο προστασίας για τους δανειολήπτες.

Επιπροσθέτως, οι όροι δανεισμού των επιχειρήσεων ήταν στην πραγματικότητα ευνοϊκότεροι σε σύγκριση με ό,τι αποτυπώνεται στις στατιστικές σειρές των τραπεζικών επιτοκίων, λόγω της προσφοράς χαμηλότοκων δανείων μέσω των χρηματοδοτικών εργαλείων του Ομίλου της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕπ) και της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας (ΕΑΤ), καθώς και των δανείων του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

- Με στοιχεία Δεκεμβρίου 2023 οι οριστικές και εκκαθαρισμένες αναβαλλόμενες φορολογικές απαιτήσεις (DTCs) ανέρχονταν σε 12,9 δισεκ. ευρώ, αντιπροσωπεύοντας το 44% των συνολικών εποπτικών ιδίων κεφαλαίων και το 54% των Κεφαλαίων Κοινών Μετοχών της Κατηγορίας 1. Η επίτευξη διατηρήσιμης και επαναλαμβανόμενης κερδοφορίας από τις ελληνικές τράπεζες σε συνδυασμό με την έκδοση κεφαλαιακών μέσων θα συμβάλλει στην εσωτερική δημιουργία κεφαλαίου και την αποκλιμάκωση του ποσοστού των DTCs στα εποπτικά ίδια κεφάλαια των τραπεζών. Τέλος, η σταδιακή απόσβεση των DTCs θα μειώσει σε βάθος χρόνου τη συμμετοχή τους στα εποπτικά ίδια κεφάλαια. Η ΤτΕ ήταν πάντοτε υπέρ της εξεύρεσης λύσης για το πρόβλημα του DTC. Για το λόγο αυτό είχε κάνει άλλωστε και την πρόταση για την δημιουργία μιας Εταιρείας Διαχείρισης Στοιχείων Ενεργητικού (Asset Management Company - AMC) που θα αντιμετώπιζε ταυτόχρονα το πρόβλημα των κόκκινων δανείων και του DTC.

- Ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής της συνολικής χρηματοδότησης του ιδιωτικού τομέα διαμορφώθηκε σε 3,6% το 2023. Τα μεγέθη αυτά έχουν επηρεαστεί από τη σύσφιγξη της νομισματικής πολιτικής, η οποία αφενός μειώνει τη ζήτηση δανείων λόγω της αύξησης των επιτοκίων και αφετέρου δίνει κίνητρο για αυξημένες αποπληρωμές από εκείνες τις επιχειρήσεις που διαθέτουν επαρκή ρευστότητα ή εμφανίζουν μειωμένες ανάγκες σε κεφάλαιο κίνησης ώστε να περιορίσουν τα χρηματοοικονομικά τους έξοδα. Κατά συνέπεια, οι αυξημένες αποπληρωμές αμβλύνουν την επίδραση των νέων χρηματοδοτήσεων και οδηγούν σε χαμηλότερο ρυθμό καθαρής πιστωτικής επέκτασης.

Στο σημείο αυτό αξίζει να σημειωθεί ότι τα αποτελέσματα της Έρευνας SAFE¹ για την πρόσβαση των επιχειρήσεων σε χρηματοδότηση υποδεικνύουν ότι από το β' εξάμηνο του 2022 το χρηματοδοτικό κενό για τις ελληνικές μικρομεσαίες επιχειρήσεις διαμορφώθηκε σε επίπεδο χαμηλότερο από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο, ενώ το ποσοστό των αιτήσεων χρηματοδότησης που κατέληξαν σε πλήρη έγκριση βαίνει διαρκώς αυξανόμενο με αντίστοιχη μείωση του ποσοστού απορρίψεων. Επιπλέον, η πρόσβαση στη χρηματοδότηση δεν αποτελεί κύρια πηγή ανησυχίας.

Παραμένουμε στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε διευκρίνιση.

[υπογραφή]

Heather Denise Gibson
Διευθύντρια

¹ https://www.ecb.europa.eu/stats/ecb_surveys/safe/html/ecb.safe202311~c94d2c3a78.en.html